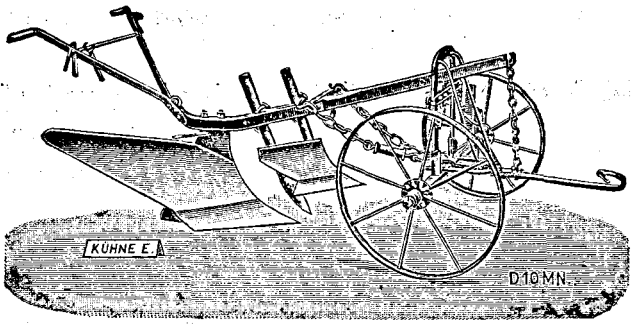

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Augusztus 3.

31. SZÁM.

ŐSZI IDÉNY 1913.

Egy- és többvasu ekéket, mindenféle talajmivelő eszközöket, A vetőmag előkészítésére:

gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

birneves vetőgépeket; legújabb és legtökéletesebb páratlansori

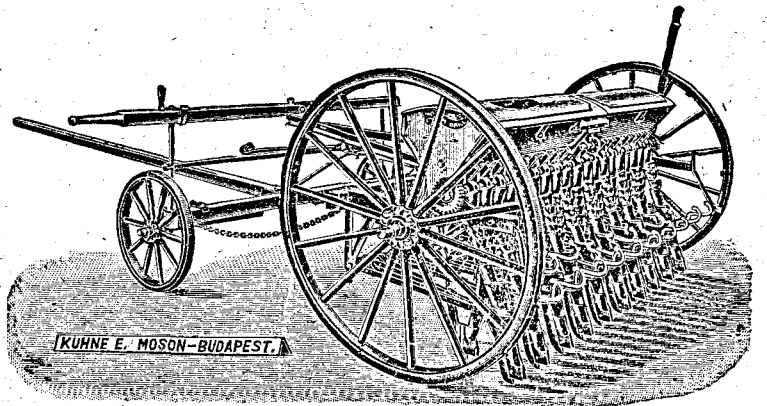
„ROYAL DRILL” sortrágyázó vetőgépeket,

„VERA II” kanalas sorvetőgépeket,

„MOSONI DRILL” és „PRIMA” vetőgépeket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részv.-társaság **Moson.**
Motorhajtású takarmánykamra felszerelések.

Az erd. róm. kath. státus radnóti uradalmában

egy gyakornoki állás

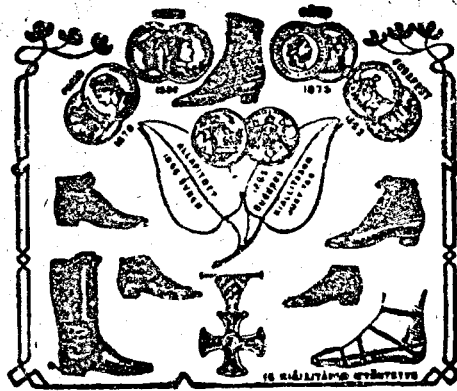
betöltendő. Gazdasági akadémiát végzett, törekvő fiatal emberek adják be folyamodványukat

Iovag Sperker Ferenc jószágigazgató. urhoz
Kolozsvár, Majális-utca 13. szám.

Kezdő fizetés évi 1200 korona, lakás, fűtés, világítás és kiszolgálás. 2955

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet.
Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

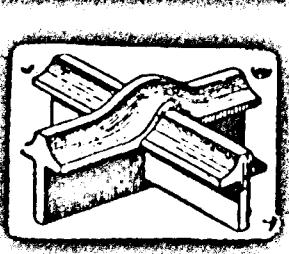
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.
F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyezték át.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyanígy az emberéletére a legkülönbözőbb módokon, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjaznyukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzleti-leslegetéssel. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok bejutandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás al minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásaival	2.527.980.- K
Partalek	3.337.603.-
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett díj tüzkarokban	10.741.000.-
jékkárokból	5.042.000.-
Biztosított érték tüzben 1912. évben	863.000.000.-
jégben 1912. évben	630.000.000.-
Életbizlet állomány	15.240.080.-

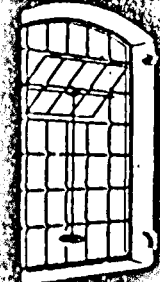
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társi névnyelve a

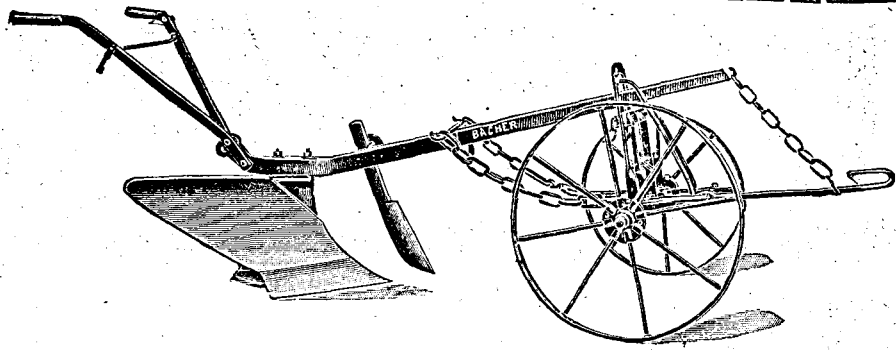
„GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat
utján 10) koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykikötésű (önálló társi segélybiztosítások eszközöltet. ek. Legelőnyösebb népbiztosító. E társulat kebelben minden korszékben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót készítségül küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2 08

Szab. „Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.
Egyedüli gyártója — ismeretvesssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál
vasszerkezeti és idomvasablakgyár
Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut. 16. Teléfon 55-22

„Bächer“-féle

egyvasu egytetemes ekék, több vasu acéleke, tárcsásboronák, acélboronák, tarlóhántolók, rögtörő hengerek, répakiemelők, burgonyakiemelők és minden egyéb talajmívelők utólrhetetlen tökéletes kivitelben.

Olcso árak!

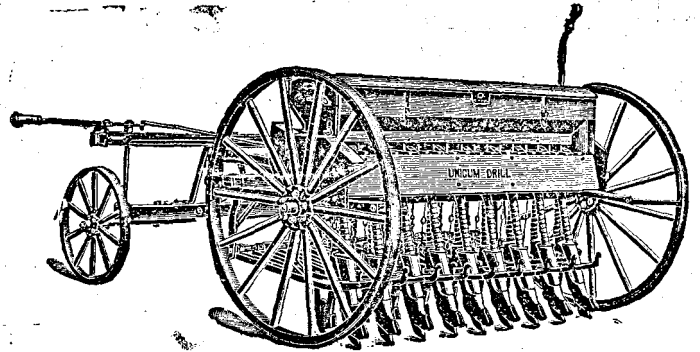
Mielőtt gazdasági gépet vásárol, tekintse meg állandó kiállításunkat!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Az eredeti MELICHAR-gyártmányú „**ÜNİKUM-DRILL**“ egytetemes sorvető **„Imperator“** műtrágyaszórával

egyesített sorbavető és sorbatrágyázó Vetőgépek minden gazda előtt mint leg-tökéletesebb vetőgépek ismertek. ■■■■■

Sajat érdekében cselszlik, ha kizárólag az eredeti „MELICHAR“-gyártmányt vásárolja!

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Állandó mezőgazdasági gépkiállítás.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

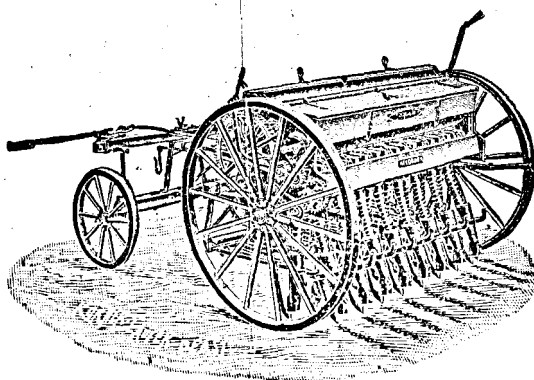
2572

Szab. „REKORD II”

műtrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép.

Sorba vet, sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás nagy terméstartóbb-letet eredményez.

A sorbatrágyázás által tetemes mű-trágyamegtakarítás érhető el. ::

Beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartóbb-letből már az első évben megtérül.

Sajat érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „Rekord II” vetőgép iránt.

Felvilágosítással szivesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST.

Fióktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
EVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A lenézett mezőgazdaság. <i>Bernáth István.</i> . . .	349
Az erdélyi gazdaköri életről. <i>Dr. Cséser Lajos.</i> . . .	350
Rövid utmutatás a székelyek sertésenyésztésére. <i>Gáspár József.</i>	351
Állattenyésztő gazdák figyelmébe!	352

Tárca:

<i>Gróf Mikó Imre és a magyar föld. Tokaji László.</i>	350
--	-----

Egyleti élet:

A kolozsvári gazdanapok.	352
----------------------------------	-----

Vegyes közlemények.	352
-----------------------------	-----

Hírdetések.

A lenézett mezőgazdaság.

Irta:
Bernáth István.

A merkantil tábor és sajtója által vezetett közvélemény szertárában régen benne van az az állítás, hogy a mezőgazdaság legnagyobb mértékben lévén kitéve az időjárás szélsőségeinek, biztonságára mögötte marad a kereskedelemnek és az iparnak, amelyek ilyen békítő hatásoktól mentve vannak. Ez az állítás nagyon használatos arra, hogy a serdülő ifjúság elriasztassék a mezőgazdasági pályától. Dőreség volna tagadni, hogy a mezőgazdaság tényleg a legnagyobb mértékben és legközvetlenebbül van kitéve a természet sujtó kezének, egészen bizonyos, hogy ez a tény nemcsak a mezőgazdaság jövedelmezőségét csökkenti, hanem alkalmas arra is, hogy a »csékely, de biztos« jelszavaknak hódolva, az egykori földesurak ivadékait a bürókba terelje. A kassai gyűlés után, amely ugy méreteivel, mint belső tartalmával még ellenségeinknek is imponált, többszörösen felhangzottak ezek az állítások és éppen ezért vizsgálat tárgyává kell tennünk, hogy mi az igazság ebben a felfogásban és vajjon igaz-e az, amit a tulsó oldalon hirdetnek, hogy az ipar és kereskedelem meg van óva azoktól a csapásoktól, melyeket a gazda még akkor sem tud kikerülni, ha akar?

A budapesti kereskedelmi és iparkamarának legújabb jelentése éppen kapóra jó és segít az igazságot felderíteni. Ennek

az 1912. évről szóló jelentésnek a szerkesztői abban a véleményben vannak, hogy ez id őszert Magyarországon, dacára a pénz szükének, a külső politikai bonyodalmaknak és mindannak, ami a gazdasági életet lenyomhatja és visszashoríthatja, a gazdasági viszonyok még sem olyan rosszak, mint sokan hinnék. Tulajdonítja pedig ezt a mutatkozó élet-erőt és ellenállóképességet az ország első kereskedelmi kamarája azoknak a gazdasági jó éveknak és kielégítő terméseknek, amelyeket legutóbb átéltünk. Ami azt jelenti, hogy meggyőződése szerint az ipar és kereskedelem a mezőgazdaságra támaszkodik, osztozik annak bujában és bajában és a termés minősége nem csupán a mezőgazdát, hanem az ország összes produktív munkásait érdekli. Tökéletesen igazsága van. De ebből az igazságból le kell vonnia a végső következtetéseket.

A sors csapásaitól nem tudjuk mentesíteni a földmívelést, legfeljebb abba a helyzetbe juttathatjuk a gazdát, hogy jó években gyűjtött tartalékokkal átevíckéljen a rossz esztendő nyomorúságán. De az ipar és a kereskedelem épp oly kevésbé képes elzárkózni a káros hatásoktól, azokat épp úgy megéri, általuk épp úgy szenved, ha nem is közvetlenül, mint a mezőgazdaság. Sőt egy lépéssel tovább mehetünk. Ugyancsak az idézett jelentés szerint az iparnak és kereskedelemnek virágzását a sors csapásain túl még az embereknek gyengéi, bűnös hajlandóságai is nagy mértékben érintik. Ezért panaszkodik a kamara a könnyelmű spekuláción, az optimizmus éveiben kellő alap nélkül épített légvárak összeomlásán. Adataiból és okoskodásaiból könnyen megállapíthatjuk, hogy az utóbbi évek bukásai főleg iparosokat és kereskedő vállalatokat értek, a mezőgazdaság pedig egészben véve épen maradt tőlük. Kivéve, ha a gazda is könnyelműen spekulált.

Jó ezeket figyelembe venni. Jó a gazdaközönségnek a lelkére kötni, hogy a merkantil vállalkozásokat fenyegetik olyan veszedelmek is, melyeket a gazda

legfeljebb közvetve érezhet. Ott van a nemzetközi pénzpiac helyzete, amelyet egyes nagy bankárok és spekulátorok befolyásolnak. A franciák kivonják tőkéiket Ausztria-Magyarországból, a bank kamatlába felszáll s ennek következtében egy egész csomó ember marad kenyér és kereset nélkül. Budapesten, támogatva a lehetetlen fővárosi politika által, éveken át óriási az építkezés. Azután következik a visszaesés, megakad minden és a főváros kénytelen a beállott munkátalanság enyhítésére jelentékeny összegeket megszavazni. Azok az óriási hasznok, melyeket a kölcsönök nyújtásából élő hitelintézetek ilyen körülmények között elérnek, éppen nem képesek arra, hogy a helyzetet számbavehetőleg javítsák.

Mindez az élet nyelvére lefordítva annyit jelent, hogy a magyar mezőgazdaság minden fogyatkozása, minden hézaga és minden ellene irányuló támadás, lekicsinylés mellett is, mint a viszonyok mutatják, megmarad nemzeti életünk erőt és biztonságot adó tényezőjének. Megmarad, habár súlyos és nagy csapások érik s legjobbjaink figyelme elfordul tőle. Ezen biztos alap és éltető erő nélkül még megállani sem tudnánk azon hullámok között, melyeket az európai pénzpiac, a túlzott spekuláció bűnei és a kisebbség növekvő önzése reánk szabadít.

Ha csak a sors csapásaival kell megküzdenie, a mezőgazdaság tönkre menni nem fog. Ez a veszedelem akkor fenyeget bennünket, ha ezekhez a csapásokhoz a gonoszul egyoldalú politika bűnei járulnak. Ha a nemzet gondolkodó részében is olyan előítéletek és téves nézetek kapnak erőre, amelyek meggátolhatják a nemzet legtöbbet érő fiainak a mezőgazdasággal és agrárpolitikával való alapos és rokonszenves foglalkozást. Ha biztosítva van politikailag és társadalmilag a fejlődés lehetősége, ha meg tudjuk védeni nemzeti létünk alapját az alámosás és szétporlódástól, akkor nincs mit félnünk a jövőtől.

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Állattenyésztési Osztályunk vezetője augusztus hó második felében, már az alpesi lehajtás megkezdésekor Svájcba fog utazni több megrendelés foganatosítása végett.

Azon t. Tagjaink tehát, kik ezirányu szükségletüket ezen alkalommal óhajtják biztosítani, sziveskedjenek megrendeléseiket minél előbb bejelenteni és ha az utazásban személyesen résztvenni akarnának, ugy ezen szándékukat is közölni kérjük.

Budapesti 1913. július hó.

Kiváló tisztelettel

Lényeges behozatali kedvezmény.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete.

Az erdélyi gazdaköri életről.

Irta:

és az E. G. E. szociális tanfolyamán előadta

dr. Cséser Lajos.

II.

Erős a hitem, ha az erdélyrészi falutársadalmi szervezkedésének kezdetén csak az egyszerű gazdakörbe terelték volna be a hivatottak a gazdákat, ma az erdélyi magyarság már erős és *ön-tudatos* kötelékekben lenne szervezve, kár volt annak idején e tekintetben a szászokat utánozni s mindjárt hitelszövetkezeteket s más szövetkezeteket állítani, mert azok összeforrásában s vezetésében nagy hiányosságok s tudatlanság következtében sokáig inogtak, bukdácsoltak csak. S a végén a felszámolásokon a paraszt csak azt látta, hogy neki »egyesült erővel« fizetni kell. Uj területeken intő példa ez: előbbi szelidebb — nem felelős — közösségbe kell beszorítani a falu kigazdálts s ha itt társadalmi nevelést kap s már megérti az »egyesült erők« elvét, csak akkor kellene szövetkezetekbe is egyesíteni a falu arravaló kigazdálts. S ha még a gazdakör eszméje sem érezt, még se kell abbahagyni a harcot, alakítani kell dalkört, zenekart, női énekkart, vagy tüzoltó csapatot. Igy előbb a fiatalságot kell szervezni — ha a vének már nem arra valók! — s a közel jövő teendőinek alapot rakunk így.

Nem foglalkozom ezuttal a gazdakör alakítás, szervezés stb. temivalóinak leírásával, részletesebben írok erről egy füzetemben.*

Az erdélyi gazdakör *céljai*: tagjainak általános s gazdasági művelése, társadalmi közérdekű fel-
 élesztése s fejlesztése; egyes spontán bajba került tag felsegítése (kaláka), parasztifjuság fegyelmezése (dalkör, tüzoltó csapat, zene-banda szervezéssel), fa-

* Utazás a faluból a községbe (falusi szociológia). Kiadja az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalata Kolozsvár.

lusi pókérdés tárgyalás stb. *szociális feladatok. Gazdasági feladatok*: közös erővel jobb művelési módok s eszközök felkarolása, közös tenyészállat, gép, műtrágya és mesterséges takarmány vásárlás, falusi határgazdaság fejlesztése, rendbentartása, tagosítás keresztülvitel, nyomásos (ugaros) határgazdaság átalakítása, legelőrendezés, határ- s árvízmentesítés, falusi közügyek előkészítése a községi tárgyalásra; közös értékesítési alkalmak stb.

Ezen célok elérére alkalmas *eszközök*: téli gazd. felolvasások, szabad előadások, tavaszi határjárások, trágyatelep versenyek, udvar és kert bírálatok, szántás-
 versenyek, fogatos tengeri művelési versenyek, vetőgép próbák; gyümölcsoltó és szőlőoltó versenyek, gazdaköri tenyészállatdíjazások, háziipari tanfolyamok, közös apaállatok tartása, kulturáltabb vidékekre való tanulmányi kirándulások, járási gazd. kiállítások s terményversenyek stb. stb.

Falufelvezetés: iskolázás kiterjesztése, községi vízvezeték létesítése, hidmérleg felállítás, községi bika-
 istálló létesítés, gazdaköri közös kenderáztató létesítés; kapcsolatba ruhamosóval és népfürdővel; községi faiskola s szőlőoltvány iskola, gazdaköri gvapjufeldolgozó műhely stb., — azután a gazdakörből csirázik ki a hitel — fogyasztási, tejtermék, gyümölcs értékesítő és pince szövetkezetek, *állatbiztosító szövetkezetek* mind olyanok, amelyekkel a falu egyéb nevezetiségeit is be lehet sorozni stb.

Lehet hivatása a gazdakörnek a *népmulattatás* is: dalárda működése, templomi énekkar, gazdaköri tekepálya, egyszerűbb szindarab betanítás; télen gazdaköri estély — megint minden falutárs bevonásával; nem irtózom a gazdaköri politizálástól sem, ha az nem párt szempontból folyik — s kivált nem képviselő választások idején stb.

Sok célja, eszköze, módja van a falusi gazdaköri hivatásnak. A világért sem mondom, hogy mindenütt mindent meg kell csinálni! Csak módjával lassan, arra alkalmas területeken, arra alkalmas időpontokban, de ha a vezetők valamit kezdeményeznek: akkor kitartással s teljes erővel, egyetértéssel a kezdeményezést be is kell fejezni.*

Mindezek keresztülviteléhez a vezetőkben *egyjéni értékekre* van szükség. Első sorban *önzetlenség*,* altruizmus, önfel-

* E téren mint a történelmi idők változó korszakai, az erdélyi népek jellemén kárhuzatos benyomást gyakorolt volna: a függetlenségét féltő erdélyi

dozás kell, hogy helyet foglaljon a vezetők lelkében, szívében. Önzellen munkássággal első sorban *bizalmat* kell, hogy gerjesszen a pap, a tanító, jegyző a népében. Mihelyt ő is kiveszi részét valamely közjavadalomból, felkeli népe irigységét, féltékenységét egyrészt, másrészt egy sorban küzdven anyagi előnyökért a néppel, bajos lesz magasabb erkölcsi nivóba kiemelkedni a falutársak sorából. Viszont a mihez joga van a falusi értelmiségnek: ahhoz ragaszkodjék, abból ne engedjen — és mégis a törvényes fórumokon ne döntesse el igazságát erőszakkal, ügyvédi aszisztenciával. Sőt oda kell törekedniök, hogy a falusi nép ügyét, maga baját is otthon intézze el a »békebiróság« segítségével a községi előjáróság költségnélküli bíraskodással.

Tisztelt Uraim!

A már türelmüket vesztett gazdaköri és szövetkezeti elnökeimnek azt szoktam mondani: »aki a kolompot felkötö, annak azt rázni kell!« Fegyelmezzék magukat a türelem legszűlső fokára, kitartással buzgólkodjanak ugy az egyesek, mint az összesek bajában; néha-néha szálljanak alá a szószék, katedra s jegyzői pulpitus magaslataiból, nemcsak mert nem irtóznak a néptől, de mert szeretniök kell azt, hiszen a magyar népről van szó. Ne kicsinyeljék le a más nyelvet beszélő gazdatársait se, bölcsen gondolkodva, jókat téve:

dip'omácia ajándékokkal kenyerezte le állandóan a törököt, tatárt, labhancot, kurucot s oláh vajdát stb., hogy békeben maradhasson, *viszont* helpártoskodás idején mindenkítől fogadtak el ajándékot, jutalmakat egyesek s községek, hogy hova hajljon jóakarattal — ebből egy általános erdélyi népkapzsiság öröklődött a mai napokra — ellentétben az *alföldi* magyar jellemével, aki se nem kér, se el nem fogad semmit szolgálaton tul. Tehát azért ne alakuljon gazdakör, hogy ezen történelmi ferdeség tovább éljen, ne azért alakuljon a gazdakör, hogy így a »hatatomtól« kölcsön tehenet, gyümölcsfát, vetőmagot, gépet stb. ingyen vagy olcsón lehet kapni.

AZ „ERDELYI GAZDA“ TÁRCAJA.

Gróf Mikó Imre és a magyar föld.

Irta:

Tokaji László.

VI.

A választmány az indítványt elfogadván, a vasutra vonatkozó részével a küldöttséget különösen megbizza, a többi tárgyra nézve a küldöttséget oda utasítja, hogy azok iránt alkalmoszerűleg tegyen felvilágosítást.

A küldöttség fel is vitte Bécsbe a memorandumot, ott azonban Nádasdy helyettes korlátnok ur a deputációt valami politikai bizalomnyilvánítás féle ténykedésre is fel akarván használni, Mikóék erre nem vállalkoztak s emiatt a felség elé nem is juthattak. A memorandumot azért Rainer főherceg utján a Felsőséghez juttatták, aki megfelelő választ is adott azután. Erről szól az 1863. évi március hó 9.-i választmányi ülés jegyzőkönyvének itt következő kivonata, amely egyike a legértékesebb történelmi adatoknak.

„Elnök ő nagyméltósága, mint a végleges urbéri- és dézma-kárpótlás, valamint a vasut ügyében felséges fejedelmünk trónja

elébe küldött bizottság elnöke, a bizottság nevében jelenti; miszerint Bécsbe érkezve a küldöttségnek legelső teendője volt, helyettes korlátnok Nádasdy ő nagyméltóságával felséges fejedelmünk előtti megjelenhetés idejére nézve értekezni, kinek szavaiból meg kellett győződnie a felől, hogy ő nagyméltósága a küldöttség eljárását nagyfontosságú politikai ügyekkel szándékszik kapcsolatba hozni; mint-hogy pedig egyesületünk hatásköre, alapszabályainál fogva a politikai kérdések kirekesztésével, csupán hazánk gazdasági, anyagi érdekeire van szorítva, a küldöttség azt vélte, hogy küldői bizalmával visszaélne, ha az alapszabályok által az egyesület elibe szabott korlátokon tul menne; ennélfogva a reá ekként nehezető felelősség terhét el nem vállalhatván, indítva érve magát a nagyméltóságú helyettes udvari korlátnok urhoz az itt következő kérelemmel járulni.

Nagyméltóságú cs. kir. miniszter és helyettes erdélyi korlátnok ur!

Erdély gazdasági egylete sokkal szigorubban ragaszkodik közvetlen hivatásának szabály szerinti korlátaihoz, semhogy a politikai kérdések megfejtésébe bocsátkozni, vagy azokra nézve illetéktelenül felszólalni szándékában lehetne.

Nem vélhette pedig az egylet, hogy a mondott korlátoktól eltért legyen, a midőn egy saját köréhez tartozó ügy előmozdítása végett megbizott küldöttségének meghagyta,

hogy egyuttal tolmácsa legyen a felséges trón zsámolyánál azon öröm- és hálaérzetnek, melyet a Felsőségnek honi vasutunk ügyében a testvérhazának küldöttei nem rég ejtett atyai és bizalmi ébresztő szavai, minden hazafiúi szívből feldobbantottak. Nem hitte és nem hihette a gazdasági egylet, hogy ezen kizárólag a hálaérzet kifejezése végett, minden mellékes célzás nélkül tett megbizása a politikai helyzetnek komoly kérdéseivel tésések összeköttetésbe és azoknak döntő értelmezésére szolgáljon alkalmul; a mire nézve nméltóságodnak többszöri határozott nyilatkozatai kétséget nem engednek.

Minél mélyebben érzi tehát a küldöttség a politikai helyzetnek fontosságát, az erre vonatkozó kérdéseknek súlyát és az e részben netalán bekövetkezhető fejedelmi nyilatkozatok roppant hatását és minél inkább ismeri küldői iránti szoros kötelességét: annál nagyobb mértékben kell aggódnia a felett, hogy az utóbbiak kétségtelen szándéka ellen cselekednék, ha az általok a kiküldetés alkalmával nem is gyanított és fogalmuktól oly lényegesen eltérő körülmények között, amelyekről csak éppen most győződhetett meg a küldöttség, mind amellet megbizást teljesíteni akarná, mielőtt a küldői által e részben ujabban utasították.

Azért is, miután a küldöttség ilyen nyomasztó felelősségnek terhét küldőinek határozott meghatalmazása nélkül magára nem vál-

nem várt pillanatokban is szereznek híveket, ha nem is nemzeti, de legalább közgazdasági tartalékokat.

Jeleztem előadásom elején, hogy a nép mintha mind jobban feszíti ma gazdasági erejét, vagyonszerző hajlamát, ragadják meg ezt az alkalmat s kössék fel a »kolompot!« A történelem emelkedett hangon fog megemlékezni önökről. Ezer év előtt Árpád apánk és vezérei megszerezték e hazát a magyar nemzetnek, most a magyar nép szerezze vissza s tartsa meg a magyar földet.

És ha nem is ambicionálja Önöket a majdani történelmi elismerés falusi közmunkájukért, csakhamar megkapják a legnehezebben megszerezhető kincset: a nép bizalmát, szeretetét.

(Vége.)

Rövid utmutatás a székelyek sertés-tenyésztésére.

Ira:

Gáspár József.

I.

A székelyek állattenyésztésének minden ága állami támogatásban részesül; a támogatás azonban a hozott áldozattal arányban álló eredményt csak úgy mutathat fel, ha a székelyekben is megvan a törekvés arra, hogy a nyert anyagi támogatással lendületet adjanak a tenyésztésnek. Erre a jóakarát és anyagi erőn kívül valamelyes állattenyésztési ismeretekre is van szükség. Az állattenyésztés minden ágánál észlelhetjük, hogy a székelyeknek nem elégséges az erre vonatkozó ismereteik; az ismeret, az állattenyésztésben való járattanságuk legnagyobb fokát mégis a *sertés-tenyésztésnél* találjuk, melynél jelenleg éppen semmi elismerésre méltót sem tudunk a székelyek javára feljegyezni.

Az egyes tenyésztési eljárások ódsága, az elhelyezés és takarmányozásnak okszerűtlensége, a gondozás, tisztántartás hiánya, a ragadós betegségek ellen való védekezésnél a nem törődés, lanyhaság,

külön-külön és együttevén hatottak arra, hogy a székelyek sertés-tenyésztésében, annak minden ízében, részében, hátramaradásra mutathatunk. Ez az oka azután annak, hogy jóllehet, meg vannak adva a sertés-tenyésztéshez minden feltételek s tekintve a székely népnek az egyesek kezén levő kisbirtokát, mely a nagyobb állatok tenyésztésének kiterjesztésére áttörhetlen korlátokat huzni is van utalva a székely gazda a sertés-tenyésztésre; mégis azt látjuk, hogy évről-évre megújuló állami támogatás dacára a sertések darabszáma és minősége nem üti meg a terület és a népességgel arányban álló mértéket. Ha pedig sertésvész vagy takarmány hiánnyal kell megküzdjenek a gazdák; e nem kielégítő, ésekély darabszáma és a sertéseknek mindjárt felnyire száll le.

A sertés-tenyésztésnél mindenütt észlelhető hátramaradás és ezen állattenyésztési ágban a székelyek kezében nagy jelentősége időszertűvé teszi azt, hogy egy rövid közlemény keretében foglalkozzunk azoknak a kérdéseknek megvilágításával, melyekben okait látjuk annak, hogy a székelyek sertés-tenyésztése még mindig holt ponton áll s melyek helyes megoldásával a holt pontból, véleményünk szerint, kimozdítható lenne.

Nem akarok és nem is lehet céltörő részletes, kimerítő sertés-tenyésztési adni e rövid közleményben, sertés-tenyésztési tárgyú irodalmunk, közötté újabb termékekkel, elég gazdag arra, hogy ezekre utalhassam a székely gazdákat. Dióhéjban azonban fel kell ölelnem mégis a sertés-tenyésztés mindenik ágát, mert csak úgy tudom levezetni azt a következtetést, melyet mint utmutatást adhatok a székelyek sertés-tenyésztésére, ha azt minden oldalról megvilágítom s mindazt, amit ajánlok, tanácsolok a sertés természetéből, a természeti törvényekből vonom le s hozom ezeket összefüggésbe azzal a panasszal, melyet a sertés-tenyésztésből jelenleg méltán várni lehet.

Hogy tehát egy kis egészlet adjak e rövid utmutatásban, tárgyalnom kell:

A *sertések elhelyezését*, a sertésólat, fiadztatók és kifutókat.

A *sertés fajlátat*, különös tekintettel

azokra, melyek hazánkban tenyésztés alatt állanak.

A *szoros értelemben vett tenyésztést*, magállatok kiválasztását, párosítását stb.

A *takarmányozást*, e fejezet alatt részletesen a *legeltetést és hizlakást*.

A *ragadós betegségeken való védekezést* s ezzel kapcsolatban:

a *sertésekre vonatkozó állategészségügyi rendszereket*.

A *sertések elhelyezése, sertésólatok, fiadztatók és kifutók*.

A sertések elhelyezését illetőleg a székely gazdák nál jelenleg két változattal találkozunk: az egyik a *rideg sertésólat*, a mely a növendék és e szoros értelemben vett tenyészállatok befogadására szolgál, a másik a *hízó sertésólat*, a hová a hizlakásra befogott állatokat »vetik« fel, melyet mint-hogy a legtöbb helyen lábakra szokták építeni, nevezik közönségesen — *lábos ólatnak* is.

A rendszer különben mind a két változatnál egy és ugyanaz, különbséget a keltő között csupán a fekvésben találunk. A rideg sertésólat ugyanis mindig a földszinére, a hízó sertésólat pedig lábakra szokták építeni. Mind a két rendszernél az az elv vezette az építkezést, hogy az ürülék naponkénti kitakarítása alól felmentse a gazdát. A különbség okát is ebből az elvből tudjuk megmagyarázni. A hízó sertés állandóan az ólatban tartózkodik, emellett több és jobb takarmányt is kap, tehát lábakra kellett helyezni az ólat, hogy, ha talán meg is telik ürülékkel az alatta vájt gödör, kifolyhasson onnan s így még abban az esetben se hozza a gazdát abba a helyzetbe, hogy takarítson a hízósertések után. A lábak 60—80 cm., sőt helyenkint egy méter magasságot is elérnek, amelyekre helyezettől, mintegy kis előpépítmény emlékeztet a régen mult időkre.

A rideg sertésólat, minthogy az ide helyezett állatok a legeltetési időszak alatt nappal a legelőn vannak, takarmányt is jóval kevesebbet kapnak, mint a hízó sertések, tehát így is, úgy is kevesebb ürülék kerül utánuk, de meg télen a melegtől is kell gondoskodni: a földszinére építik, de alatta ennél is feltaláljuk a gödört, e felett pedig a hidlakást.

E rövid, vázlatos leírása a székelyek

lalhatja s miután szentül hiszi, hogy ebbeli aggodalmát Felsőleges urunknak atyai szive é: nagyilekü jogérzete legkegyelmesebben méltányolni fogja, kötelességnek érzi magát rag-méltóságodhoz azon egyhangú kérelmével járulni, miszerint a Felsőleg előtti megjelenésünk a fentebbi okoknál fogva szükségessé vált elhalasztását és a küldöttségnek a szoros kötelességszabta ebbeli eljárását legkegyelmesebb urunk eleibe terjeszteni méltóztassék. Bécsben, február 15-én, 1863. Gróf Mikó Imre m. k., gr. Bánffy Miklós m. k., b. Bornemisza János m. k., gr. Bethlen Domokos m. k., báró Bánffy Albert m. k., b. Bánffy Dániel m. k., gr. Teleki Sámuel m. k., Zsigmond Elek m. k., b. Szentkereszti Zsigmond m. k., Hincz György m. k., ifj. gr. Bethlen-Ferenc m. k., gr. Mikés Benedek m. k., Torma Károly m. k.

Küldöttségünk ezen kérelmére helyettes korlátok ő nméltósága 95. 1863. szám alatti átiratában tudatja, hogy ő Felsőlege a küldöttség azon beadott elhalasztási kérését nem teljesíteni, hanem ezen küldöttség megjelenése iránti legkegyelmesebb engedélyt megszüntetni méltóztatott.

A minnek következtében a küldöttség visszatérvén, az egyesület felküldött alázatos felterjesztését szerencsés voltam cs. kir. főherceg Rainer ő fenségének átadhatni.

A választmány a küldöttség vezetője és az egyesületnek tisztelve szeretett elnöke ő nagy-

méltóságának előterjesztéséből élénk sajnálattal értette, hogy ő cs. kir. apostoli Felsőlege legkegyelmesebb urunk színe elibe járulhatás végett kinevezett küldöttségének, tőe nem függő okok miatt kívánt eredménye nem volt, egyebiránt a küldöttségnek a szabályokra alapított eljárását őszinte elismeréssel helyesli.

Ezzel egybefüggésben, kormányzó gróf Crenneville ő nagyméltóságának 1099. 1863. elnöki szám alatti következő leirata olvastatik fel.

Mult január hó 17-ikén 15. szám alatt kelt megkeresvényre vonatkozva fel vagyok hatalmazva, az erdélyi gazdasági egyesület választmányának tudtul adni, hogy ő Felsőlege azon hódoló hálás köszönetet, amelyet a kolozsvári gazd. egyesület választmánya az idézett, általam legfelsőbb tudomásra juttatott megkeresvény szerint, a magyarhoni gazdasági egyesületnek a nagyváradi—kolozsvár—brassói vasut tárgyában adott legkegyelmesebb választást kifejezteni határozott, tetszéssel fogadja. Erdélyi vasutvonalok építése mint ezt ő Felsőlege ismételve nyilvánítja — legelőnkebb óhajta ő Felsőlegének; ezen óhajta valóslása azonban fontos előfeltételek megoldásától függ, mivel azon vasutak építése tetemes pénzösszeget igényel, melyek kamatbiztosítás nélkül alig megnyerhetők.

Minthogy pedig az ily kamatbiztosítás terhe ő Felsőlegének annyira kedvelt Erdély nagyfejedelmének ereje felett van, e részben

a birodalom segélye lenne igénybe veendő, mely csak a törvényszabta uton lenne eszközölhető.

Ily célból tehát Erdélyre nézve életkérdéssé válik országgyűlése által a felől gondoskodni, hogy erdélyi követeknek a birodalmi tanács tárgyalásaiiban részesedése utján Erdélynek ezen fölötté fontos érdeke is a birodalmi tanácsban erélyesen ő cs. k. ap. Felsőlege által óhajtott eredménnyel tölmácsoltsassék. Mi illeti a földterharmentesítés ügyét, ő Felsőlege hajlandó egy ez irányban bemutató kérelmet, az illető hatóságok kihallgatása után igazság és méltányosság szerint elhatározni s ha vonatkozólag törvényes határozatok szükségeltetnének, ez esetben az erdélyi országgyűlésnek, melylyel ő Felsőlege a szükséges rendszabályok iránt gyorsan egyetérteni szándékszik, a megfelelő előterjesztések megfognak tétetni.

Ő Felsőlege örvend annak, hogy ezen kérés teljesítése ellen semmi jelentékeny akadályok fenn nem foroghatnak.

Az 1865 évi közgyűlési elnöki beszéd alantli rövid részlete szintén élénken világítja be az akkori idők nyomott hangulatát:

„Vannak a társadalomnak olykor nyugvó korszakai, hasonlóak a nagy vízhez, melynek megcsendesül folyása, midőn emelkedett gáttakhoz ér. Ilyen a mi korszakunk; főjelleme a hallgatás és várakozás. S avagy nem ter-

jelenlegi sertésóljának, elégséges arra, hogy kimondjuk felette azt a bírálót, miszerint amott a tenyésztés, emitt a hizlalás céljaira egyik sem felel meg.

A rideg sertésólnak kézzel fogható hibája, hogy a hidlása váltakozó nedveség hatása alatt állandóan korhadásban van, melyet tehát minduntalan fertőtleníteni kellene, úgy, de éppen e miatt a fertőtlenítés kevés eredménnyel jár. Dacára, hogy a föld színére van építve, a szükséges meleget még sem adhatja meg, mivel alatta a levegő állandó mozgásban van, melynél fogva az állatok által előállított kevés meleg az ólban nem köthető le. A hidlások korhadása, a hőmérsék ingadozásán kívül még az a hátrányos oldala is van, hogy a hidlások között gyakori a lábtörés, mindemapi dolog pedig, hogy az ilyen sertésólnak tartott sertések határozottan állván, ingadozó és dűledező járásuak lesznek.

A hízó sertések elhelyezésére szolgáló *lábásól* mind abban a hibában szenved, mint az imént leírt *rideg sertésól*, mint-hogy itt más feladatok megoldásával kapcsolatban a hibák hatása fokozódik: a bizonytalan állás miatt gyakoribb a lábtörés, az éppen semmi mozgás és kényelmetlen fekvés. Korán beálló étvágytalanságot okoz, melylyel együtt jár a kevés eredmény a hizlalásnál és a takarmány kihasználás hiányossága; e főbb vonása tehát a takarmány pazarlás is. Kevés hizlalási eredmény. A gondozás hiánya és a takarmányozás okszerűtlenségén kívül ez az oka annak, hogy a székelyek oly kevés jól kihizolt sertést visznek a piacra, sőt maguk is beismerik azt, hogy a cigányok, kiknek lábás óljuk nincsen jobban felhizlalják a sertéseket, amely életben demonstrálja azt, hogy a fő hiba a hizlalásnál a lábásól célszerűtlensége.

Mind a kétféle sertésól elősorolt hibái, kommentár nélkül maguk is mutatják azt, hogy milyenek kellene lenni úgy az egyiknek, mint a másiknak, hogy megfeleljenek a sertésenyésztés és hizlalás szabályainak: a kérdés fontossága azonban megérdemli, hogy ezekkel részletesen foglalkozzunk. Lássuk tehát hogy milyen legyen az a *fiadztató* és hízóól, melyet a székely gazdáknak ajánlhatunk.

(Folyt. köv.)

Állattenyésztő gazdák figyelmébe!

A szeptemberi kolozsvári tenyészállati kiállítás istállóinak kijavítása és két szükségessé vált új istálló építése most van folyamatban. Hogy az esetleg még kellető helyiségek mennyiségéről idejében tájékozva legyünk, felkérjük a résztvenni szándékozó gazdatársakat, hogy bejelentéseiket aug. hó 8.-ig annyival is inkább beküldeni sziveskedjenek, mert később érkezők számára helyet nem biztosíthatunk.

Kolozsvárt, 1913. évi aug. hó 1. én,

A rendező bizottság.

EGYLETI ÉLET.

A kolozsvári gazdanapok.

Első nap, szeptember hó 5-én:

A XVII. erdélyrészi tenyészállati és IX. mezőgazdasági gép- és termény kiállítás és vásár megnyitása d. e. 11 órakor, az egyesület Rákóczi-kerti kiállítási helyiségeiben. Ezt megelőzőleg reggel 7 órától a bíráló bizottság működése. A gépbírálat 4-én történik.

Délután a fogatok járatása. Zene.

Második nap, szeptember 6-án:

Nagy talajmivelő és vetőgép bemutatás Kolozsvár város (Gazdasági Akadémia területén) és Szászcsenes község határában. Kezdődik reggel 9 órakor, tart este 6-ig.

A kiállítás egész nap nyitva. Dél előtt 10 órakor a fogatok bírálata. Délután zene.

Harmadik nap, szeptember 7-én:

Országos földbir. okpolitikai nagygyűlés kezdete délelőtt 10 órakor a nyári szinkörben (Rákóczi-kert). Délben nagy társasébred a Rákóczi-kerti kioszkban. Este a gazdák tiszteletére díszelőadás a Nemzeti Színházban.

A kiállítás egész nap nyitva. Délután zene.

Negyedik nap, szeptember 8-án:

Kirándulás a révi vízéséshez és Zichy cseppkőbarlanghoz. Kirándulás a tordai hasadékhöz és marosújvári sóbányákhoz.

Imre méltánylásához drágább záró követ az ő egyik plasztikus kijelentésénél:

„A föld a hazának egy része, ennek ajándékát veheti bárki is mint tulajdonos, — ez joga; de a földdarabhoz és jövedelemösszeghez teher is van kötve, nem csak az államé, de az összes hazafiak és hazai intézmények irányában is, a ki azt bírja, köteles terheit is hordozni s általában úgy élvezni, hogy hárszna a hazára és nemzetre is háromljk, — ez kötelessége: lovagias ember e kettőt soha el nem választja, sőt mindkettőt egyiránt tiszteli.“

„A mily igaz az, hogy minden talp-alattnyi földbirtokához mint joghoz némi polgári tartozás van kötelesség gyanánt kötve: egy igazság az is, hogy a hon concret értelmében vett földének a hon szülőitei lelki és testi concret erejére és munkájára is szüksége van és pedig úgy, hogy saját személyes kötelességeit egy másik által, kinek szintegy meg vannak saját tartozásai, teljesíteni nem lehet. Minél nagyobb számú erkölcsi kötelességei vannak, annál láthatóbb az áldás a hazán, ha ezeket teljesíti, valószínű és előrelátható a bekövetkezendő átok, ha semmibe veszi.“

(Vége.)

A kiállítás egész nap nyitva. Délután zene. A kiállításnak mind a négy napján szabad vásár tartatik úgy az állat, mint a gép- és termény kiállításokon.

Egyéb tudnivalók: A kiállításokra augusztus hó 8-ig, a gépbemutatóra aug. hó 15-ig cszközlenők a bejelentések az E. G. E. titkári hivatalához (Kolozsvár). A kirándulásokra szept. 2-ig lehet jelentkezni az Erdélyi Kárpát Egyletnél (Kolozsvár).

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Cimadományozás.** A király, a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére Koós Jenő miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A vetések állása.** A földmivelésügyi miniszteriumnak egy héttel előbb közölt rendkívüli jelentése a július havi esőzések nyomán keletkezett aggodalommal szemben némi megnyugtató hatással járt; még inkább megnyugtató a most megjelent rendes termésbecslés, a melynek adataiból minden kétséget kizárólag megállapítható, hogy az idei *buzatermés 39 millió métermázsára becsülhető.* A beérkezett megbízható adatok alapján erre a mennyiségre biztosan számíthatunk, sőt nincs kétségünk az iránt, hogy ez az eredmény még növekedni fog. Az 1912. év 47,000.000 métermázsa vegleges eredménye és az idei buzatermés közötti nyolc milliós differencia könnyen érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a tavalyi 7.67 q átlag mellett 736.820 katasztráti holddal nagyobb területen arattak búzát, mint ez évben. Ezidőszertint 7.24 métermázsára becsüli a jelentés a holdankénti termésátlagot, melylyel szemben Udvarhely 4.87, Háromszék 4.68, Ugocsa 4, Ung vármegye pedig csak 3.70 métermázsa leggyengébb termésátlaggal szerepel.

A *rozsa és kétszeres* termésátlaga 12 millió 750.000 métermázsára tehető; ez az eredmény a rendkívüli jelentés óta javulást mutat; de még mindig egy millióval kevesebb az 1912. év vegleges eredményénél.

Az *árpát* 16,116.000 métermázsára becsülik, ami *egy millióval haladja meg a múlt évi termést.* Holdanként 7.63 q az átlag.

A *zab*-termés 14,185.800 métermázsára tehető, ami *három millióval mulja felül* a múlt évi termést. Általában az árpa és különösen a zab pótolja a kalászosok közül azt a hiányt, amit búzában a tavalyhoz képest veszítettünk, ezen kívül a tengeri hozamában remélhetünk kedvező időjárással olyan többletet, amely a buzavesztéséért kárpótlásnak lesz tekinthető. Meg kell említenünk, hogy a most közzétett becslési adatok az árvíz- okozta károk beszámításával állítottak össze.

Jégeső volt az utóbbi hét nap alatt Szilágy, Alsó-Fehér, Háromszék, Fogaras, Kolozs, Maros-Torda, Nagyküküllő és Udvarhely vármegyék egyes járásában. — Minthogy azonban ezek a jégesők többnyire csak aprószeműek voltak és rövid ideig tartottak, számbavehető károkat csak kevés helyen okoztak.

Árvizeket jelentettek legutóbb Alsó-Fehér (Maros és Kisküküllő), Csik (Maros és Ol), Fogaras (hegyi patakok), Háromszék (Ol), Hunyad (Maros és Fehérkőrös), Kolozs (Szamos), Maros-Torda (Maros, Kisküküllő, Szabad és Sebes), Nagyküküllő (Nagyküküllő), Szeben (Hortobágy), Szolnok-Doboka (Szamos, Hosva), Torda-Aranyos, (Aranyos) és Udvarhely (Nagyküküllő és hegyi patakok)

mészetes-e, ha a közélet képe fejezte ki magát az egyesületi munkásság terményeiben és közállapotán is?

Azonban a lefolyt évet meddőnek még sem mondhatni. A népek fejlődésének, valamint az erre munkáló egyesületek eszközei: a jónak keresése és cselekvése, szintegy mint a megismert rosznak kimutatása és kerültetése. A gazdasági egyesület már nevével fogva mint egy intő jel állott a naponként ziláltabbá váló társadalmi viszonyok közepe, óván hazánkfiait a vagyonaikkal való bővebb gazdálkodástól; gyűlései, értekezletei, közgyűlései végzései kiálló szóként hangzanak szét a hazában, mely mindenkit szorgalomra, számításra, takarékosagra figyelmeztet.

Ez egyesületünk általános hatása.“

Ennyit Mikónak az erdélyi gazdasági egyesülettel kapcsolatban való közmunkásságáról.

1887.-ben a közlekedésügyi tárca minisztere lett s az ő minisztersége idején jött létre az Erdélyt Magyarországgal összekötő fő vasuti vonal, melynek minden szempontból való óriási fontosságát magyarázni fölösleges.

*

Ilyen élet és ilyen közpályafutás, amely egy egész nemzet sorsára kihat, a magyarság történelmének legszebb lapján nyerend öröklést és a szerény krónikás nem talál a Mikó

vármegyéből. A folyók és patakok mentén velett tengeri és burgonyaföldeket u. i. több helyen annyira beiszapolta az árvíz, hogy azok ujrakihajtásához, illetve kiújulásához már kevés a remény.

De talán még az árvíznél is nagyobb károkat okoztak a burgonyavetésekben a gyakori esőzések folytán keletkezett belvizek, melyek a gumókat hosszabb ideig annyira áztatják, hogy azok sok helyen a földben rothadni kezdtek.

Hogy az árvizek az egyes termények területéből mennyit tettek tönkre teljesen, azt megállapítani még lehetetlen, mert a beérkezett jelentések szerint már ez ideig is több olyan az ár által mintegy lehengetett tengeri, sőt gabonavetés is felállott, illetve lényegesen megjavult, mely közvetlenül az árvíz elvonulása után még teljesen elpusztultnak látszott.

A kapásnövények közül a tengeri és burgonya terméselérési az árvíz, illetve a sok esőtől keletkezett belvíz okozta károk következtében csökkentek, a cukorrépa pedig a nagy átlagban változatlanok maradtak.

A kertiek, kereskedelmi növények, takarmányok és gyümölcsök fejlődésére, — az árvízjárta területek kivételével — az idő általában kedvező volt, — bár továbbá jó fejlődésük szempontjából már állandó száraz és meleg időjárásra volna szükség.

— **Kiállítási bejelentési határidő meghosszabbítása.** Julius hó 31-re volt kitűzve az E. G. E. XVII. erdélyrészi tenyészállat kiállításával kapcsolatos IX. erdélyrészi mezőgazd. gép és termény kiállítás bejelentési határideje, a még sűrűn érkező bejelentések azonban szükségessé tették a bejelentési határidőnek aug. hó 8-ra való meghosszabbítását, mit a kiállítási igazgatóság ezúton hoz az érdeklődők tudomására.

— **Bejelentések a kolozsvári gép- és terménykiállításra** sűrűn érkeznek. Nagyobb gépgyáraink közül bejelentéseiket eddig — többek közt — a következők küldték be: Allamvasutak gépgyára, Hoffherr és Clayton, Bächer és Melichar, Brons motorgyár, Heller és Herz motorgyár, Közgazd. bank áruosztálya (Pozsony), Jurenák ekegyár (Marosvásárhely), Eternit művek (Budapest), Andrányi pezsgőgyár (Arad), Kereskedelmi R.-t. és Dietzl J. (Bpest), Hangya (Budapest) és még számos kisebb gyáros. A kiállítás rendezősége, tekintettel a most érkező tömeges bejelentésekre, a bejelentési határidőt aug. hó 8-ig meghosszabbította.

— **Kolozsvári gazdák gyűlése.** Népes gyűlést tartott vasárnap a K. G. E., a melyen id. dr. Török István elnökle alatt tudomásul vették az egyleti fűz- és szőlőtelep kezeléséről szóló titkári jelentést, majd elhatározták, hogy a földész gazdák részére egy *beton építési tanfolyamot* rendeznek, melyen az egyszerűbb és kisebb gazdasági épületeknek házilag, betonból való elkészítését fogják tanítani. Külön kosárfonó tanfolyamot tartanak a télen. Szabó József az új baromvásári

rendtartást teszi szóvá. Kéri az elnökséget, hogy a jövedéki hivatalnál és a városi tanácsnál ez ügyben járjon el, annál is inkább, mert ha a helyzet nem változtatnak, a *kolozsvári piac állatforgalma csökkenni fog.* Kívánatosná teszi a változtatás eszközölését azon körülmény is, hogy a szomszédos községek egymásután kérnek vásártartási engedélyt és a vidéki gazdák azokat fogják felkeresni. Elnökséget ez ügyben való intézkedés tétellel a választmány megbízta. A választmány elhatározta, hogy az E. G. E. szeptemberi kiállításain a szokottnál jóval nagyobb arányokban fog részt venni az egylet és sürgős akciót indít, hogy minél többen és nagyobb arányokban vegyenek részt a kiállításokon, itt is bemutatni óhajtván az egyleti tagok produkáló képességét. Több keblű ügy elintézése után az ülés véget ért.

ÖN KÖHÖG?

**BIZONYÁRA NEM ISMERI A
DR. BOROVSZKY-FÉLE
BOROLIN CUKORKAT,
PEDIG MINDENÜTT KAPHATÓ
20 és 40 filléres csom. golásban!
GRAND PRIXVEL KIJÜNTETVE.**

2762 II.

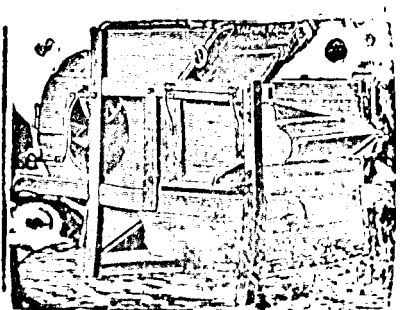
— **A gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyének rendezése.** Az immár tekintélyes számú gazdasági egyesületi titkárok s egyéb alkalmazottak nyugdíjügye hosszú időn át megoldhatatlannak volt, pedig nem egy gazdasági egyesületnek volt olyan tisztviselője, aki évtizedeket töltött a közérdekű munka mezején. Ez a körülmény indította a Gazdatisztek Országos Egyesületét arra, hogy a földmivelésügyi minisztériumtól megfelelő anyagi támogatást kérjen a gazdasági egyesületi tisztviselők nyugdíjügyének rendezésére. A miniszter teljesítette az egyesület kérését, melyet az O. M. G. E. is támogatott és így sikerült megalkotni a mezőgazdasággal és erdőszelvel foglalkozók nyugdíjintézetén belül a gazdasági egyesületi tisztviselők önálló nyugdíjosztályát. Ennek az osztálynak az alapszabályai azonban évek óta nem nyertek megerősítést s emiatt a földmivelésügyi miniszter sem utalhatta ki a megszavazott eléggé tekintélyes államsegélyt. Többszöri sürgetésre végül a belügyminiszter jóváhagyta az alapszabályokat, aminek következményeként báró *Ghyllányi* Imre földmivelésügyi miniszter azonnal intézkedett, hogy a megszavazott és ő felsége által is jóváhagyást nyert államsegély a nyugdíjosztály részére folyósíttassék. A földmivelésügyi miniszter 15 évi részletben juttatja oda ezt az összeget a nyugdíjosztálynak s ezáltal a jelentkezett gazdasági egyesületi titkároknak és egyéb tisztviselőknek visszamenőleg egész szolgálati idejükre biz-

tosítva lesz nyugdíjuk. A földmivelésügyi miniszter elhatározásával a gazdatársadalmi körök régi méltányos óhajlása nyert kedvező elintézt.

— **A peronoszpóra terjedése.** Az ampelológiai intézet közlése szerint az elmúlt hét (július 17—23.) időjárása ország-szerte kedvezett a peranoszpórának. Mint-hogy e kártevő mostanában mindenütt elegendő nedvességre talál, megjelenése is nagyobb mérvű, amely vidéken pedig a hőmérséklet éjjel nem esik a 12—14 fok alá, ott most már a meleg folytán a peronoszpóra fejlődése is erősebb. Az egész országra áll ez. A védekezést tehát a legnagyobb erővel kell folytatni. A fűrtöket valóságosan el kell árasztani bordói lével, melyet most, a gyakori esőre való tekintettel, két százalékos erősségekben kell használni. Miután a jégverés szintén nagyon támogatja a fűrtönterjedését, a bordói lével eláztatott fűrtök rézkénporral való befúvása semmi szín alatt sem mulasztandó el. Az elmúlt héten a peronoszpóra jelenlétét a mócsi és kolozsi (Kolozs), felvinci (Tordaaranyos), nagydísnódi (Szeben) és dévai (Hunyad) járásban állapította meg az ampelológiai intézet. Ezen kívül még több olyan járásból is érkezett peronoszpóras anyag, hol a bajt már régebben megállapították. Tekintettel arra, hogy a fűrtöntalmakat még mindig nem ismeri eléggé a közönség, arra kéri a szőlősgazdákat, hogy a megtámadott fűrtökből, mihelyt a legcsekélyebb bajt látják, küldjenek azonnal próbákat az Ampelológiai Intézet (Budapest, II. Debrői-ut 15.) címére.

— **Késői aratás — Késői szüret.** A rendellenes időjárás egészen megváltoztatta a mezőgazdasági munkák rendjét. Az idén bizony nem Péter Pálkor kezdődött az aratás, több mint bizonyos, hogy a szüret is jóval későbbben lesz, mint rendszeren lenni szokott. A vasuton utazó ember szinte csodálkozva látja, hogy olyankor, a mikor már lépten-nyomon cséplőgépet pillant meg az ember szeme, még asztagokat sem lehet látni. Nem késő tehát még a termést tűz ellen, a szőlőt pedig egy esetleg később bekövetkező jégverés ellen biztosítani. A gondos, számítani tudó gazda bizonyosan meg is teszi a maga kötelességét, azoknak pedig, akik erről megfeledkeztek, figyelmébe ajánljuk, hogy tűz és jég ellen a gazdaközönség önjeléből létrehozott altruisztikus alapon nyugvó biztosító intézményénél: a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél lehet a legméltányosabb feltételek mellett e biztosítást megkötni.

— **A nemzetközi talajmivelőgépbemutató előkészületek.** Az Országos Magyar Gazdaság Egyesület által augusztus hónap 9—10. napjain Galántán rendezendő nagy nemzetközi talajmivelő gépbemutató előkészületei folyamatban vannak. Mint Pozsonyból jelentik, az eddig beérkezett gépek szántás közben való kipróbálását már megkezdették és adatgyűjtési munkája közben az O. M. G. E. által kiküldött műszaki bizottság annak a megállapítására is figyelmet fordít, hogy a kipróbált

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“-rostát

szíveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32.

gép tényleg képes-e amnyi lőerőt kifejteni, mint a mennyire maximális teljesítménye vonatkozik és azt is megfigyelik, hogy mennyi egy-egy gép anyagfogyasztása. Ezeknek a próbáknak igen nagy jelentőségük van a gazdák szempontjából, kik tömegesen készülnek a nyilvános bemutatóra, hol a feldolgozott anyaggal megismertetik őket. *Krolopp* Hugó orsz. képviselő, főrendező az országos rendezőbizottsággal karöltve minden előkészületet megtételezett a nyilvános bemutató sikere érdekében, melyen *Ghyllányi* Imre báró földművelésügyi miniszter is meg fog jelenni.

— **A Kolozsvári Gazdasági Egylet az E. G. E. kiállításain.** Vasárnap tartotta meg a K. G. E. rendes havi választmányi ülését, amelyen id. dr. *Térők* István elnöke alatt elhatározták, hogy az egylet az E. G. E. szeptemberi kiállításain a szokottnál jóval nagyobb arányban vesz részt. Külön csoportban állítják ki az egyleti tagok — az Erd. Jellegű Magyar-fajta Szarvasmarha Tenyésztők Egyesülete támogatása mellett — az egy éves tejléversenyen részt vett teheneiket. Külön sátorban fogják kiállítani az egyleti tagok terményeiket. A helydíjakat az egylet fizeti, úgy, hogy a tagok így ingyen vehetnek részt a kiállításokon. A kiállításra részt venni óhajtó kisgazdák részvételi szándékukat legkésőbb aug. hó 5-ig kell bejelentésük *Kilin* György egyleti titkárhoz (Pacsirta-utca 25.).

— **A komlópiacról.** A komlótermelőknek ósztrák és cseh szaklapok valahára szint vallanak az ottani komlóskertek állapotáról: a múlt hetek esős, hideg időjárása, más oldalról a fehér. és korom penész, továbbá a levéltetű és komló kobocsin annyira megtámadták s fejlődésében hátráltatták a komló növést, hogy Csehországban a komlós kertek 30%-án alig lesz termés, 40% közepesen aluli termés s a főbbi közepes vagy jobb — a minőség is gyenge lesz. Bajorországban Spalt vegyes állást jelent, Württemberg közepes állást, Baden és Elzász gyenge termést jelent. Hasonlóan Belgium és Anglia komlós vidékeiről is panaszos hírek olvashatók. — Daubá-ban (Csehorsz.) már 200 koronát ígérnek 50 kilónként elővételben s sokfelé kínálnak előlegeket Bajorországban is, — de a termelők tartózkodnak, — sőt a tavalyi, 1912-es maradék komlót se dobálják el, — árat kívánják s kapnak érte. Egyszóval általában jó komló árra lesz kiállítás.

— **A szolnokdobokamegyei árvizkárak** megállapítása érdekében a kormány megbizottai most járták be a vármegyét. A földművelésügyi miniszterium részéről dr. *Leidenfrost* Aurél gazdasági felügyelő és a kereskedelmi miniszterium részéről *Kutkin* Vojin főmérnök szállottak ki, akik gr. *Bethlen* Balázs főispán, *Ferenzi* Endre műszaki tanácsos, *Csiki* Elek gazdasági felügyelő s *Báráy* Géza belleli főszolgabíró kíséretében a Szamos, Sajó és Ilosva völgyeit bejárták. A bizottság az árviz sújtotta járásokat mind megsemmisíti a vármegyében. Utját a nagyilondai járásban és onnan Szurdokon át a csáki görbői járás árviz sújtotta völgyein, Pánczélesében át meglekintik Doboka községet, a

melyben az árviz szintén nagy károkat okozott.

— **Terményszállítások a méntelepek részére.** A magyar királyi ménteleposztályok részére 1913 november 1-től 1914. október 31-ig terjedőleg Székesfehérvár, Komárom, Nyitra, Palin, Nagykanizsa, Nagykőrös, Versec, Eperjes, Turjaremete, Rimaszombat, Szatmárnémeti Jászberény, Nagyszalonta, Homoród, Sepsiszentgyörgy és Dés állomásokon nagyobb mennyiségű zab, széna és alomszalma szükséges. A szállítási módokatokra és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a földművelésügyi miniszterium számvevősege.

— **Nemzetközi halászati kongresszus.** A legutóbb Rómában tartott halászati kongresszus határozatából kifolyóan az idén augusztus 18—20. napjain Ostendében tartják meg a VI-ik nemzetközi halászati összejövetelt a belga király védnökségével. A kongresszus részvételi díja 10 frank. Felvilágosítást a kongresszus titkári hivatala ad Ostendében.

Gyergyószentmiklós határán egy 275 katasztrális holdas birtok, amely 200 hold jó szántó és rétből és 75 hold legelőből áll, kellő gazdasági épületekkel, továbbá egy ezzel összefüggő, a főtérhez közel fekvő, modernül berendezett mezőgazdasági szeszgyár 890 hektoliter contingenssel, kitűnő szarvasmarha és sertéshizlaloistállóval együttesen, vagy külön-külön is családi okokból sürgősen és nagyon jutányosan, kedvező feltételek mellett berbeadó.

Ajánlatokat kér a Gyergyói Hitelintézet Részvénytársaság 2948 Gyergyószentmiklós.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

— **A MAGYAR** —
JELZÁLOG HITELBANK

— **KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE** —

— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékre és a megszávozando kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi tőrifiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona.

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos,
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. bel-és titkos tanácsos.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási. betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál. elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozásu

életjáradékokra. 2091

Erdélyrészi vezérképviseletőség Kolozsvárt:

Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos
igazgató. választm. tag. vezérfelügyelő.

Hatása biztos!
Páratlan
a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak 2767 IV
BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Tehenész-gazda

kerestetik folyó évi október hó 1-ére való belépésre

Középkoru, józanéletű, benzomotor kezelést értő egyének küldjék bizonyítvány-másolatokkal felszerelt folyamodványaikat, melyek vissza nem küldetnek s tudassák fizetési igényeiket:

„Szászfenesi bérgazdaság Szászfenes Kolozsmegye”

cimen.

2954

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindensféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

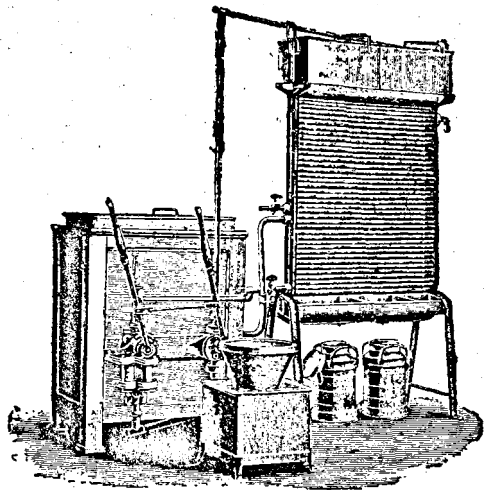
AZ IDÉN VOLT JÉG!!

2800

Ha szak. Isselhard-tejhűtőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket
hazánk legelső tejjgazdasági gépgyárától:

az **Alfa-Separator r.-t.-től,**
BUDAPEST, 56E.

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzügyintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratral. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.

Áruraktárába áruk betárolását kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Eladó

a gr. **Wass Béla**

mezővári tenyészetéből 25 db 4-10 éves,

tovább tenyésztésre alkalmas,
részben borjas részben ellős
erdélyi jellegű, magyar fajta

tenyésztésében.

Érdeklődőknek felvilágosítással
szolgál.

Gönczi Mihály, gazd. intéző

2951

Mezőzáh.

Birtokbérlet.

Háromszéken az uzoni vasuti állomástól 6 km., Sepsiszentgyörgy állomástól pedig 5 km. távolságban 280 katasztrális hold szántóföldből s egy tanyából álló birtok

ez év ősztől

BÉRBEADÓ.

Cím megtudható:

Pieszlinger Károly gyárigazgatójánál.

Brassó-pályaudvar.

2946

Hofherr Schrantz és Clayton Shuttleworth Részv.-Társ.

Erdélyrészi vezérképviselete és **állandó nagy raktára**

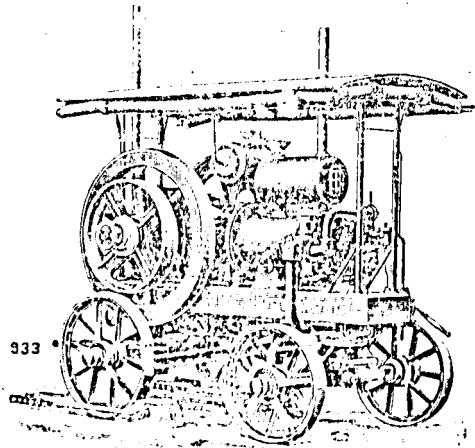
Kolozsvár, Deák Ferenc-utca

BABOS és TÁRSAI vas nagykereskedésében.

Mindennemű mezőgazdasági gépek gőz és benzin cséplőkészletek, járgányos és kézi cséplőgépek, rosták, ekék, boronák, vetőgépek, takarmánygépek, borsajtók és szőlőzúzók legelőnyösebben beszerezhetők.

2956

Nagy készlet **amerikai Manilla kévekötő zsinegből.** — Árajánlattal megkeresésre készséggel szolgál.

933

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertésze

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33.

2278 **VII., Gizella-ut 15.**

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Eladó az ördöngösi gazdaságban
42 drb vészen átment, 2
éves mangalica tenyészkoca és 2 drb kan.

Levélcim: Nagy Dénes földbirtokos Torda, (Torda-Aranyosmegye.)

2953

A tordai „SZABÓ JÓZSEF“-féle gazdasági iskolát folyó év október hó 1-én több katonai kötelezettségének eleget tett, idősebb, jó gyakorlattal bíró, szorgalmas, megbízható és józanéletű egyén végzi, kiket az iskola igazgatósága mint majorgazda, munkavezető, bctos ispáni minőségben kíván

elhelyezni.

Felhívjuk a munkaadók szives figyelmét, hogy ezirányu szükségletükben az iskolát megkeresni sziveskedjenek.

Torda, 1913. július 20-án.

2952

Igazgatóság.

ŐSZI TRÁGYÁZÁS!
THOMASSALAR

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

Kalmar Vilmos

a Thoma phosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49.

Különösen a jelenlegi **RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAKRA** figyelmeztetjük a vásárlókat.

Sz. 1894-1913.

Haszonbérleti hirdetmény.

A nagyenyedi Bethlen kollégium tulajdonát képező **szekásgyepüi** (Alsó-Fehérmegye)

526 kat. holdnyi mezőgazdasági birtok

a hozzátartozó gazdasági épületekkel és 3 kat. hold területű új ültetésű szőlővel együtt 1914. évi március hó 1-től kezdődőleg 6 egymásután következő évre, nyilvános árverés útján **haszonbérbe** adatik.

Írásbeli zárt ajánlatok, ha azok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtatnak be, elfogadtnak és a szóbeli árverés befejezése után fognak felbontatni.

Kikiáltási összeg (évi haszonbér) 11000 korona. **Banatpénzül** a kikiáltási összeg 10%-a, vagyis 1100 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Árverés 1913. évi augusztus hó 15 d. e. 9 órán kezdve tartatik meg Nagyenyeden, a kollégium jószágigazgatósági hivatalában, hol a részletes árverési és haszonbérleti feltételek már mostantól megtudhatók.

Nagyenyed, 1913. július 14.

Rick Béla,
jószágigazgató.

2950

Gőzeke művelés

Compound, túlhevítős tizenöt atmoszférával a legváltozatosabb talajművelő eszközökkel felszerelt, különösen

kevészenet fogyasztó,

Heuke-féle 20 lóerős gőzszántókészlettel június, szeptemberben, november közepétől december végéig 200 holdnál nagyobb területeken

bérszántást vállal:

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma

u. p. Koncza.

2921

Dr. Gróf Teleki Domokos

ur Óméltósága, többszörösen kitüntetett magyar erdélyi

tenyészetében a 2933

gernyeszei gujájából eladó

10 drb számfelletti vegyes kóru, részben borjas és ellős tehén. 7 drb vegyes kóru növendék üsző. Ez anyag kiválóan alkalmas egy tenyészet megalapítására. Ugyanott eladó 8 drb mustra ökör és 4 drb mustra tehén, ezek szeszgyári hizlalásra igen alkalmasok.

Erdéklődők forduljanak alulírottához (Gernyeszeg vasut, posta, távirtda, telefon.)

Pálffy Dezső, g. intéző.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításán első díjjal díjazott

Orpington-

törzstyukok

eladók.

Erzsébet-út
13. szám.